نگاه درون

ناکامی کودتای خیابانی اجرای کودتای نظامی

اردشیر زارعی‌قنواتی

● بحران در تایلند که از یک سال پیش با عزم اپوزیسیون راستگرای این کشور که ائتلافی از تکنوکرات‌ها، حامیان پادشاه و نظامیان را در خود جای داده است، جهت ساقط‌سازی دولت، با حکم برکناری «یینگلاک شیناواترا» نخست‌وزیر این کشور در روز چهارشنبه هفتم‌ماه می توسط دادگاه قانون اساسی وارد مرحله جدیدی از تشدید تنش‌ها شد. بعد از عدم موفقیت اعتراضات خیابانی مخالفان برای سرنگونی دولت حاکم به‌دلیل حمایت اکثریت مردم از این دولت، با ورود دادگاه قانون اساسی تایلند به این منازعه فاز دوم کودتای اقلیت علیه اکثریت کلید خورد. خانم شیناواترا توسط سناتورهای مخالف خود و دادگاه قانون اساسی به اتهام سوءاستفاده از قدرت در جهت تامین منافع حزبی در معرض این محکومیت حقوقی قرار گرفته است. بر اساس حکم دادگاه، وی در سال ۲۰۱۱ میلادی با برکناری رییس شورای امنیت ملی کشور و سپردن پست دیگری به او از قدرت خود برای منافع خانوادگی و حزبی سوءاستفاده کرده است. این در حالی است که نخست وزیر بارها این اتهام را رد کرده و در برابر قضات دادگاه نیز چنین اتهامی را واهی خوانده و این موضوع را نه یک پرونده حقوقی- قضایی که در اصل یک کنش سیاسی توسط جناح اپوزیسیون برای سرنگونی دولت منتخب خود که با رای اکثریت مردم برگزیده شده است، توجیه می‌کند. از آنجا که این رای قضایی نیز اهداف غایی و نهایی مخالفان دولت منتخب شیناواترا را تامین نمی‌کرد در گام سوم طبق معمول همیشگی در این کشور، ارتش و نظامیان وارد عرصه عملیات شدند و ابتدا با برقراری حکومت نظامی خیابان‌های پایتخت را صحنه کنش سرکوبگرانه خود کردند. ظاهرا بهانه حکومت نظامی در شرایط استقرار بازمانده دولت شیناواترا نیز نتوانست عطش نظامیان و اپوزیسیون تایلند را سیراب کند و بعد از سه‌روز ژنرال «پرایوت چان‌اوچا» فرمانده ارتش با تعلیق قانون اساسی رسما قدرت را به دست گرفت و با اعلان نخست‌وزیری خود، خانم شیناواترا به همراه خانواده و بسیاری از سیاستمداران تایلندی را به حبس انداخت. اوضاع تایلند بدون نگاه ارگانیک و ساختاری نسبت به پروسه تاریخی یک دهه اخیر این کشور که در سال ۲۰۰۶ میلادی نیز حامیان پادشاه، نظامیان و تکنوکرات‌های راستگرا، دولت قانونی «تکسین شیناواترا» را سرنگون و به جای او «آبهیسیت وجاجیوا» از حزب دموکرات را به زور تفنگ نظامیان و بر جای گذاشتن ده‌ها کشته از سرخ‌جامگان حامی تکسین بر کشور قالب کردند، هرگز قابل‌بررسی نخواهد بود. به نظر می‌رسد حضور گسترده مخالفان دولت در خیابان‌های بانکوک جهت خلع ید کامل دولت کنونی در طول چند ماه گذشته با اقدام ارتش به کودتای نظامی و به دست گرفتن قدرت، چینش قطعات پازلی بوده که هم اینک کامل شده است. از طرف دیگر حامیان خانم شیناواترا که عموما از لایه‌های فقیر شهری و روستانشینان تایلند هستند، از آنجا که قبلا تهدید کرده بودند که با حضور گسترده در خیابان‌های بانکوک نسبت به تصمیم دادگاه قانون اساسی تجمعات اعتراض‌آمیز خود را برگزار می‌کنند هم اکنون با استقرار حکومت نظامیان و دستگیری رهبرانشان در وضعیت بلاتکلیف و سردرگمی قرار گرفته‌اند. تایلند به‌عنوان یک کشور غیردموکراتیک که طی دهه‌های بعد از جنگ‌جهانی دوم همواره شاهد کودتاهای نظامی و بی‌ثباتی در ساخت سیاسی خود بوده، طبق تجارب و سوابق تاریخی نشان داده که به غیر از قوه‌اجرایی در زمانی که با اراده آزاد مردم انتخاب شده، فاقد هرگونه نهاد مستقل برای تصمیم‌گیری حول مسایل سیاسی کشور بوده است. نکته جالب در این میان اصرار اپوزیسیون راستگرای این کشور جهت عدم برگزاری یک انتخابات آزاد در ماه ژوئیه و تلاش برای ایجاد یک دولت منتصب جهت اداره کشور است (همان‌گونه که هم‌اینک با کودتای نظامیان رقم خورده و سخنگویان ارتش از تعیین یک دولت منتصب جهت اداره امور کشور سخن گفته‌اند) که به روشنی عدم التزام اپوزیسیون را به روندهای دموکراتیک نشان می‌دهد. وجه تشابه بحران کنونی تایلند با بحران بزرگ اوکراین در شرایط ویژه فعلی در این است که یک گروه اقلیت قدرتمند می‌خواهند با موج‌سواری بر اعتراضات بخشی از مردم نسبت به دولت مستقر به شیوه غیر قانونی و کودتا دست به تعویض قدرت در ساخت حاکم کشور بزنند. هردو این اپوزیسیون معترض و ارتش با عبور از روندهای دموکراتیک و حتی مصالحه دولت حاکم جهت برگزاری انتخابات زودرس، تمام سعی خود را معطوف به یک تغییر اساسی با اعمال فشار با استفاده از قوه‌قهریه قرار داده‌اند که از یک طرف ناقض مصالحه و از طرف دیگر فاقد تمکین و تعهد به پذیرش اراده مردم به شیوه دموکراتیک است. در هفته‌های آتی تنش و درگیری‌ها در تایلند به جهت دوقطبی موجود و عدم‌التزام اپوزیسیون راستگرای کشور نسبت به سیر طبیعی تحولات در موقعیت دموکراتیک در همسویی با اقدام ارتش، بدون شک منجر به تشدید خشونت و پسرفت در پروسه دموکراتیک اجتماعی کشور خواهد شد. سازمان‌ملل‌متحد و به‌خصوص مدعیان نظم جهانی که به خاطر یک بحران خاص در جایی که میدان مبارزه منافع آنان است به بهانه دفاع از دموکراسی حتی به حربه‌هایی چون «جنگ‌های بشردوستانه» نیز متوسل می‌شوند، در وضعیت بن‌بست تایلند بدون دخالت جانبدارانه و در راستای روندهای دموکراتیک باید برای بازیگران این میدان منازعه «خط قرمز» تعیین کنند. محکوم‌کردن کودتا بدون تاکید بر مجازات سخت و تحریم‌های بین‌المللی تنها یک اقدام سمبولیک برای رفع اتهام از جامعه جهانی بوده و نظامیان طبق تجارب قبلی موقعیت خود را علیه اکثریت مردم تثبیت و تحکیم خواهند کرد.

فعالان سیاسی و رسانه‌ای احضار شدند

روزنامه‌نگاران در «سیبل» کودتاچیان تایلند

عکس: Gettyimages

فشار بر رسانه‌ها اولین اقدام نظامیان تایلندی پس از برقراری حکومت نظامی بود؛ فشاری که لحظه‌به‌لحظه بر آن افزوده شد و حالا پس از شش‌روز در نهایت به احضار فعالان، فرهیختگان و روزنامه‌نگاران منجر شده است. گزارش آسوشیتدپرس حاکی از آن است که خونتای جدید تایلند با هدف خنثی‌کردن انتقادات و مخالفت‌های بالقوه، به چندین نفر از فعالان، فرهیختگان و روزنامه‌نگاران دستور داد تا خود را به مقام‌های ارتش تسلیم کنند. به گزارش آسیانیوز، رسانه‌های تایلندی اکنون به سختی می‌توانند خبرهای مربوط به کودتای نظامی و ناآرامی‌های سیاسی را پوشش دهند چرا که حکومت نظامی و نظامیون مستقر در خیابان‌ها روند تهیه خبر را مختل کرده‌اند. اما برای خبرنگاران تلویزیونی چالش بیشتری وجود دارد چرا که پس از اعلام حکومت نظامی، نیروهای ارتش این کشور دفتر بسیاری از شبکه‌های تلویزیونی را اشغال کردند و شبکه‌های تلویزیونی اکنون فقط اجازه دارند اطلاعیه‌ها و برنامه‌های نظامیون را پخش کنند. همچنین در پی کودتای نظامی و فشار بر رسانه‌ها، برخی خبرنگاران محلی مجبور شده‌اند با تلفن همراه خود گزارش میدانی تهیه کرده و از طریق شبکه‌های اجتماعی اطلاع‌رسانی کنند. رییس انجمن اپراتورهای تلویزیون‌های دیجیتال تایلند می‌گوید: «رسانه‌ها نماد آزادی هستند. آزادی رسانه‌ها نشان‌دهنده سطح دموکراسی در سراسر کشور است.» او ادامه می‌دهد کشورهایی که سطح دموکراسی بالاتری دارند، رسانه‌های آزادتری نیز دارند؛ رسانه‌های ما تهدید شده‌اند و این گویای ماهیت شکننده دموکراسی در تایلند است. این سیاست جدید دولت نظامی جدید تایلند در حالی به اجرا درمی‌آید که در رده‌بندی جهانی آزادی مطبوعات در سال ۲۰۱۴ که توسط گزارشگران بدون مرز منتشر می‌شود، تایلند از میان ۱۸۰ کشور با پنج پله صعود در رتبه ۱۳۰ قرار گرفت. در حقیقت ارتش تایلند اکنون به این باور رسیده است که می‌تواند با کنترل اطلاعات، درگیری‌های سیاسی را حل کند اما تجربه نشان داده است این تاکتیک در درازمدت نمی‌تواند مثمرثمر باشد. این ارتش در تلاش است با ساکت نگه‌داشتن روزنامه‌نگاران و توقف روند خبررسانی، دستگیری یینگلاک شیناواترا، نخست‌وزیر پیشین و عده‌ای کثیری از سیاستمداران بازتاب کمتری داشته باشد. خونتای تایلند اعلام کرده است یینگلاک شیناواترا و چندین نفر دیگر به مدت یک هفته در بازداشت خواهند بود تا به آنها فرصت فکرکردن داده شود و کشور آرامش خود را باز یابد. بر اساس گزارش‌های گروه‌های حقوق بشر، بیش از ۱۵۰ نفر که اکثرا سیاستمدارانی هستند که با دولت برکنارشده تایلند همکاری کرده بودند، بازداشت و ممنوع‌الملاقات شده‌اند. آنطور که سخنگوی ارتش تایلند می‌گوید، با همه این افراد به خوبی رفتار می‌شود و هدف ارتش تنها دستیابی به سازش سیاسی است. با این حال حقوق اولیه این بازداشت‌شدگان نادیده گرفته شده است. نظامیان تایلندی علاوه بر ممنوع‌الملاقات‌کردن آنها تلفن‌های همراه آنها را نیز ضبط کرده‌اند و آنها اجازه ارتباط با خارج از بازداشتگاه را ندارند. «برد آدامز» رییس بخش آسیا در دیده‌بان حقوق‌بشر گفت: «حکومت نظامی باعث شده تا وضعیت حقوق‌بشر تایلند یک سقوط آزاد داشته باشد. ارتش از قدرت حکومت نظامی، برای بازداشت سیاستمداران، فعالان و روزنامه‌نگاران استفاده می‌کند تا اخبار رسانه‌ها را سانسور کرده و تمامی تجمع‌های عمومی را ممنوع کند. این سرکوب باید فورا پایان یابد.»

اما یکی دیگر از سخنگویان ارتش به نقل از ژنرال «پرایوس چان‌اوچا»، فرمانده ارتش و رهبر این خونتای نظامی گفت: بازداشت یک هفته‌ای طبق قانون است. از روز دوشنبه بازداشت‌شدگانی که حکم بازداشت دارند یا با اتهامات جنایی مواجه شده‌اند، برای پیگرد قانونی به زندان منتقل می‌شوند. همچنین ژنرال پرایوس چان‌اوچا، به مردم هشدار داد از راهپیمایی‌ها اجتناب کنند چرا که اصول و قوانین عادی دموکراتیک در شرایط کنونی قابل اعمال نیستند. همزمان با ادامه ناآرامی‌ها پلیس مهاجرت تایلند اعلام کرد از پایان سال‌جاری تمامی مسافران خارجی در هنگام ورود به تایلند انگشت‌نگاری خواهند شد. پلیس مهاجرت تایلند عنوان کرده است این کار با هدف جلوگیری از بروز جرایمی است که در راستای مهاجرت‌های غیرقانونی صورت می‌گیرد. با این حال اقدامات نظامیان با واکنش آمریکا روبه‌رو شده و پنتاگون در اعتراض به کودتای نظامی در تایلند تمامی مانورهای نظامی موجود و دیدارهای رسمی برنامه‌ریزی‌شده خود را با تایلند و مقامات این کشور لغو کرد. به‌نظر نمی‌رسد ارتش تایلند قصد پایان این سرکوب‌ها را داشته باشد چرا که سخنگوی رهبران کودتای تایلند، دموکراسی را سبب شکست‌های کشور دانسته است. با وجود فشارهای نظامیان و استقرار صدها سرباز در خیابان‌های بانکوک، معترضان به اعتراضات خود ادامه می‌دهند. صدها نفر از معترضان در بانکوک با برگزاری راهپیمایی در مراکز تجاری مقابل هشدارهای این خونتا علیه اعتراضات ضدکودتا مقاومت کرده‌اند؛ اقدامی که به‌شدت تحت نظارت نیروها برگزار شد.

رتبه تایلند در فهرست جهانی آزادی مطبوعات

۲۰۰۲	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
۶۵	۸۲	۵۹	۱۰۷	۱۲۲	۱۳۵	۱۲۴	۱۳۰	۱۵۳	۱۳۰	۱۳۵	۱۳۰

برگزاری مجدد انتخابات

جویس باندا، رییس‌جمهوری مالاوی گفت که انتخابات باید تا ۹۰ روز آینده دوباره برگزار شود و خودش به‌عنوان نامزد در این انتخابات شرکت نخواهد کرد تا مردم انتخاباتی آزاد و عادلانه داشته باشند. (فرانسه)

آزادی فعال حقوق بشر

نبیل رجب، فعال برجسته حقوق بشر بحرینی بعد از گذشت دو سال از زندان آزاد شد. او یکی از شناخته‌شده‌ترین فعالان حقوقی در جهان عرب به شمار می‌رود و مدیرعامل مرکز حقوق بشر در بحرین است. (ایسنا)

شعار علیه نخست وزیر

رجب طیب اردوغان، نخست‌وزیر ترکیه در میان ۲۰هزارنفر از هواداران خود در کلن به مخالفان داخلی و برخی رسانه‌های آلمانی تاخت. همزمان مخالفان او شعار «مرگ بر دیکتاتور» و «مرگ بر قاتل» سر دادند. (دویچه وله)

دیدار «عباس» و «پاپ» در زادگاه مسیح

«پاپ فرانسیس» رهبر کاتولیک‌های جهان در قالب سفری سه‌روزه به خاورمیانه، وارد اردن شد. او شش‌ساعت در بیت‌لحم ماند و با مقامات کلیسای ارتدوکس شرقی در بیت‌المقدس دیدار کرد. خاخام «رابی آبراهام» که پاپ با او به صورت مشترک کتابی نوشته است و شیخ «عمر عبود» رهبر مسلمانان آرژانتین، پاپ را همراهی می‌کنند؛ او قرار است پس از این دیدار به تل‌آویو برود. به گزارش بی‌بی‌سی، پاپ با این کار می‌خواهد نشان دهد که مسیحیان، یهودیان و مسلمانان می‌توانند در صلح کنار هم زندگی کنند. رهبر کاتولیک‌های جهان در کنفرانس خبری با «محمود عباس» رییس تشکیلات خودگردان گفت: «صلح و امنیت یک مساله طبیعی است که موجب حل تمامی مشکلات می‌شود. اکنون زمان پایان درگیری اسراییل و فلسطین و تلاش دوچندان برای برقراری صلح فراگیر فرا رسیده است.» پاپ فرانسیس افزود منطقه خاورمیانه ده‌ها سال است که از تبعات این درگیری رنج می‌برد و زمان آن رسیده این وضع که غیرقابل قبول است پایان یابد. به رسمیت‌شناختن حق تشکیل دو کشور در مرزهای به رسمیت شناخته‌شده بین‌المللی ضروری است. عباس نیز تاکید کرد به تلاش‌های واتیکان در راستای برقراری صلح عادلانه و فراگیر چشم امید داریم و از هر طرحی از سوی واتیکان جهت برقراری صلح استقبال می‌کنیم.

در همین حال، «بنیامین نتانیاهو» نخست‌وزیر اسراییل در مورد این سفر گفت: این رژیم از پاپ فرانسیس به دلیل موضع‌گیری در مخالفت با سامی‌ستیزی و یهودی‌ستیزی قدردانی می‌کند. از سوی دیگر، سخنگوی پلیس اسراییل از دستگیری ۲۶ یهودی افراطی خبر داد. این افراد در مقابل آرامگاه حضرت داوود(ع) تجمع کرده بودند تا سفر پاپ به قدس را محکوم کنند.

مصر، صحنه رقابت «السیسی» و «صباحی»

در حالی‌که قرار است مصری‌ها امروز و فردا به پای صندوق‌های رای بروند، برخی معتقدند رقابت سختی میان «عبدالفتاح السیسی» با «حمدین صباحی» وجود نخواهد داشت و السیسی پیروز قطعی این انتخابات خواهد بود. به گزارش شبکه خبری اسکای‌نیوز عربی، «عدلی منصور» رییس‌جمهور موقت مصر در سخنانی گفت ما از مردم می‌خواهیم تا بیشترین مشارکت را در انتخابات داشته باشند و رای خود را به صندوق بیندازند. اما ائتلاف «ملی حمایت از مشروعیت» که حامی «محمد مرسی» رییس‌جمهور خلع‌شده است، از حامیان خود خواست تا اعتراض‌های خود را تشدید و «ریاست خون» را تحریم کنند. جنبش «۶ آوریل» نیز اعلام کرد این انتخابات را به رسمیت نمی‌شناسد و حزب مصر قدرتمند نیز از عدم مشارکت خود در انتخابات خبر داد. اما السیسی بدون توجه به افزایش مخالفت‌ها در سخنانی اعلام کرد در صورت پیروزی در انتخابات، عربستان اولین کشوری خواهد بود که به آن سفر کرده و از مواضع پادشاه عربستان قدردانی خواهد کرد. صباحی نیز با وجود اینکه امید چندانی به پیروزی ندارد اما تاکید کرد باقی‌ماندن او در این رقابت‌ها ضروری است. قرار است پنج سازمان و هیات جهانی و همچنین ۷۹ سازمان و جمعیت داخلی بر انتخابات مصر نظارت داشته باشند. همچنین ۲۲۰هزار نیروی پلیس به علاوه گروه‌های دیگر مسوولیت تامین امنیت انتخابات را برعهده می‌گیرند. از سوی دیگر خبر می‌رسد که دادگاه مصر ۱۹ نفر از حامیان محمد مرسی را به اتهام حمله به الازهر به پنج‌سال حبس و جریمه نقدی معادل ۲۰هزارپوند مصری محکوم کرد.

اروپایی‌ها پای صندوق رای

مردم ۲۱ کشور از ۲۸ کشور عضو اتحادیه اروپا دیروز برای انتخاب نمایندگان خود در پارلمان این اتحادیه به صندوق‌های رای رفتند. به گزارش بی‌بی‌سی، با افزایش قدرت‌ها و اختیارات پارلمان اروپا، رای‌گیری اخیر بر زندگی ۵۰۰میلیون‌نفر شهروند اتحادیه تاثیر بسزایی خواهد داشت. طبق این گزارش، انتخابات در هفت کشور دیگر از جمله بریتانیا، هلند و ایرلند در چند روز گذشته برگزار شده است. همچنین شمارش آرا در همه کشورها آغاز شده است و نتایج بلافاصله اعلام می‌شود. پارلمان اتحادیه اروپا ۷۶۶ کرسی دارد که به نسبت جمعیت میان کشورهای عضو توزیع می‌شوند. از سوی دیگر، در بریتانیا انتخابات پارلمان اتحادیه اروپا پنجشنبه گذشته همزمان با انتخابات شوراهای محلی انجام گرفت. انتظار می‌رود حزب «استقلال» بریتانیا که خواستار خروج این کشور از اتحادیه اروپاست و حزب «کارگر» حزب اصلی مخالف دولت، بیشترین کرسی‌های بریتانیا را در این انتخابات کسب کنند.

بریده اخبار

● **اوکراین:** پس از ماه‌ها ناآرامی، اوکراینی‌ها به پای صندوق‌های رای رفته‌اند تا رییس‌جمهوری جدید کشورشان را تعیین کنند. اما دونتسک اعلام کرد انتخابات ریاست‌جمهوری اوکراین در این منطقه خودمختار برگزار نخواهد شد. در حالی که انتظار می‌رود نتایج نهایی انتخابات امروز منتشر شود، سرویس امنیت اوکراین مدعی شد یک ویروس را از سرور کمیسیون مرکزی انتخابات پاک کرده است؛ ویروسی که با هدف پاک‌کردن نتایج انتخابات ریاست‌جمهوری طراحی شده بود. همچنین ولادیمیر پوتین، رییس‌جمهوری روسیه گفت بعید به نظر می‌رسد جنگ‌سرد جدیدی آغاز شود و هیچ کشوری و هیچ‌کس تمایلی به آغاز چنین جنگی ندارد. او افزود: الحاق شبه‌جزیره کریمه واکنشی قابل‌قبول از جانب مسکو به زبان قدرت از جانب غرب است. همزمان نخست‌وزیر روسیه به شبه‌جزیره کریمه رفت تا از سرویس مهاجرت فدرال روسیه در شهر سواستوپل بازدید کند. **(صدای‌روسیه)**

● **بلژیک:** وزیر کشور بلژیک درباره حمله یک فرد مسلح به موزه یهودیان در مرکز بروکسل گفت: دو زن و یک مرد در این حمله مسلحانه کشته و فرد چهارم به بیمارستان منتقل شده است. ما هنوز نمی‌دانیم این افراد توریست بودند یا از کارکنان موزه چرا که آنها هنوز شناسایی نشده‌اند. پلیس می‌گوید مظنون اول کسی است که لحظاتی پس از حمله به موزه با خودرو آنجا را ترک کرده اما مظنون دوم پس از حمله با پای پیاده از موزه بیرون آمده و اکنون پلیس مشغول شناسایی او از طریق تصاویر ضبط‌شده در دوربین‌های مداربسته موزه است. **(فرانسه)**

● **لبنان:** یک منبع دیپلمات عالیرتبه در نیویورک گزارش داد رایزنی‌هایی در شورای امنیت در جریان است تا این شورا بیانیه‌ای را نسبت به خلأ ریاست‌جمهوری در لبنان اعلام و بر لزوم انتخاب رییس‌جمهور جدید تاکید کند. همزمان «جمعیت لبنانی برای دموکراسی‌بودن انتخابات» امروز در مرکز بیروت تحصن می‌کند. **(الخلیج)**

● **سوریه:** اعضای هیات سیاسی ائتلاف مخالفان سوریه افتتاح دفاتر این ائتلاف را در داخل شهرهای سوریه به‌عنوان گامی عملی برای تحکیم روابط با ساکنان این شهرها و جنگجویان در سوریه بررسی کردند. همچنین عربستان به دولت آمریکا پیشنهاد داد ارتش جدیدی برای مخالفان سوریه به جای «ارتش آزاد سوریه» تشکیل دهد که این ارتش به سلاح‌های پیشرفته به‌ویژه ضدهوایی مجهز شود تا از مناطق تحت کنترل مخالفان سوریه حمایت کند. **(الشرق‌الاوسط)**
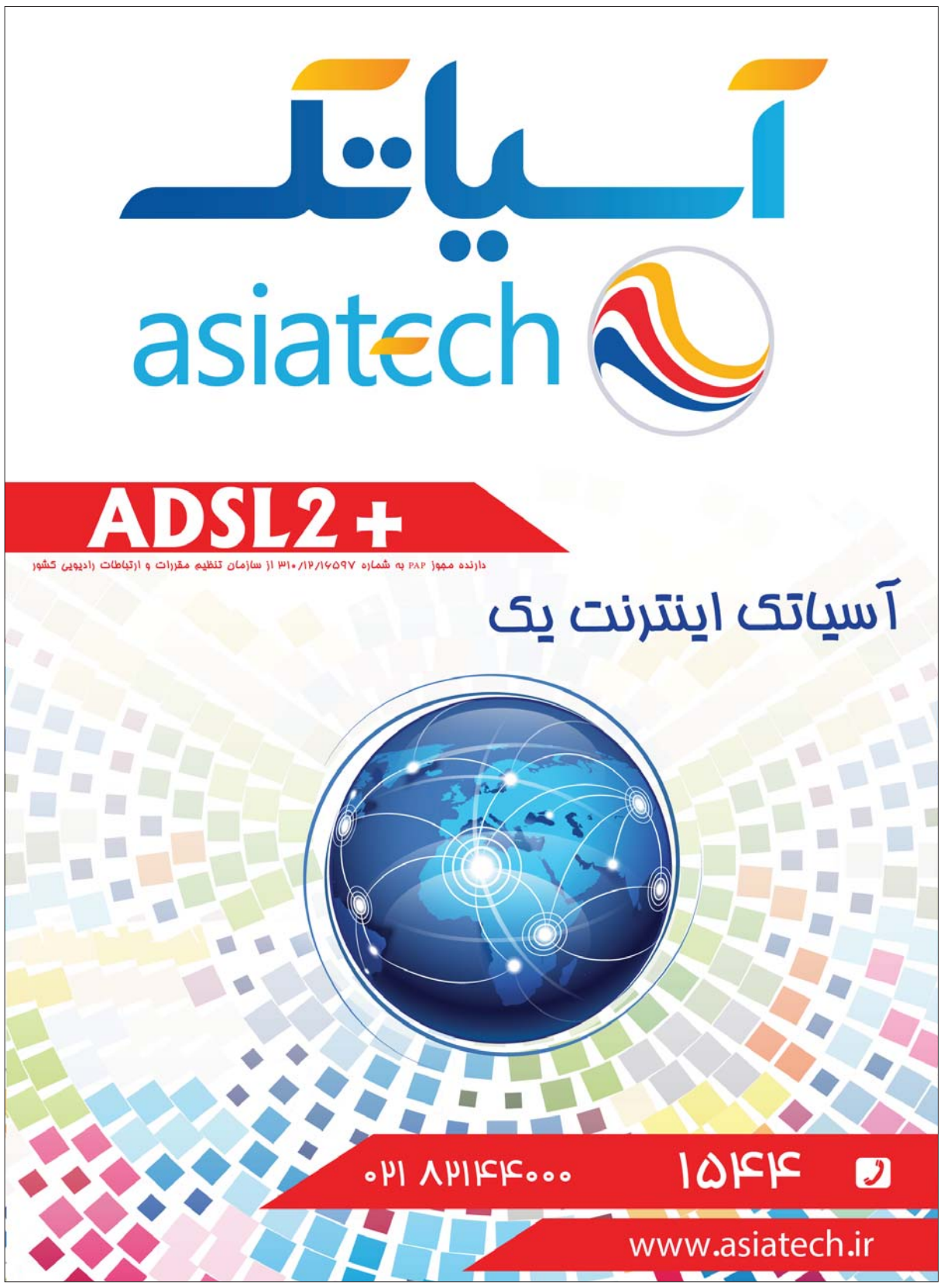
● **افغانستان:** ۲۴ نفر از ۲۷ نیروی پلیس افغانستان که در حمله چند روز پیش نیروهای طالبان به شهرستان یمگان استان بدخشان به اسارت این نیروها درآمده بودند، با میانجیگری بزرگان قومی منطقه آزاد شدند. **(بی‌بی‌سی)**